

T. XXIV (2021) Z. 1 (61)
ISSN 1509-1074
10.24425/rhpp.2021.136666

**ROCZNIK
HISTORII PRASY POLSKIEJ**

Between literature and press studies: Bibliometric analysis of Krzysztof Woźniakowski's publications, 1973–2020

Między literaturą a prasoznawstwem (analiza bibliometryczna dorobku Krzysztofa Woźniakowskiego za lata 1973–2020)

Instytut Nauk o Informacji
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
ul. Podchorążych 2
PL 30-084 Kraków
e-mail: wmkolasa@up.krakow.pl
<https://orcid.org/0000-0002-5789-7432>

**Władysław Marek
KOLASA**

KEY WORDS:
Krzysztof Woźniakowski, literary studies,
press studies

SŁOWA KLUCZOWE:
Krzysztof Woźniakowski, literaturoznawstwo,
prasoznawstwo

ABSTRACT
The article contains a bibliometric analysis and a concise survey of Krzysztof Woźniakowski's publications in the period 1973–2020. He is the author of 209 academic publications, including 18 monographs (as sole author or editor-in chief), 144 articles and dissertations, as well as 47 dictionary entries, reports, reviews and popular science articles.

ABSTRAKT
Artykuł zawiera analizę bibliometryczną i zwięzły przegląd dorobku Krzysztofa Woźniakowskiego. W latach 1973–2020 Autor opublikował 209 prac naukowych, w tym 18 monografii i redakcji, 144 oryginalne artykuły i rozprawy oraz 47 haseł słownikowych, sprawozdań, recenzji i wypowiedzi popularnonaukowych.

Streszczenie

Artykuł zawiera analizę bibliometryczną i zwięzły przegląd dorobku Krzysztofa Woźniakowskiego. W latach 1973–2020 Autor opublikował 209 oryginalnych publikacji naukowych, w tym 13 monografii autorskich, 5 pod jego redakcją, 144 oryginalne artykuły i rozprawy oraz 47 haseł słownikowych, sprawozdań, recenzji i wypowiedzi popularnonaukowych. Analizę ewolucji zainteresowań Profesora Woźniakowskiego przeprowadzono w rozbiciu dorobku na dwie dominujące grupy: pierwszą stanowiły prace literaturoznawcze (57,9%), drugą — prasoznawcze (42,1%). Analiza wykazała, że wśród prac literaturoznawczych najczęściej uwagi poświęcił Autor trzem obszarom problemowym: kulturze literackiej okresu 1939–1945 (21,5%), literaturze okresu 1918–1939 (11,5%) oraz życiu kulturalnemu Polaków za granicą (10,0%). Wśród prac prasoznawczych dominowały z kolei: historia krajowej prasy okresu wojny i okupacji (17,2%), losy prasy uchodźczej (6,7%) oraz dzieje prasy polskiej do 1918 roku (8,6%).

Summary

The article contains a bibliometric analysis and a brief overview of Krzysztof Woźniakowski's achievements. In the period 1973–2020, author published 209 original scientific publications, including 13 author's monographs, 5 monographs under author's editorship, 144 original articles and dissertations, 47 dictionary entries, reports, reviews and popular science statements. The analysis of the evolution of Professor Woźniakowski's interests was carried out broken down by two dominant groups: literary studies (57.9%), and press studies (42.1%). The analysis revealed that among literary studies, author devoted the most attention to three problem areas: literary culture of the period 1939–1945 (21.5%), literature of the period 1918–1939 (11.5%) and the cultural life of Poles abroad (10.0%). Among the press studies, the following dominated: the history of the national press of the war and occupation (17.2%), the history of refugee press (6.7%) and the Polish press until 1918 (8.6%) were dominated.

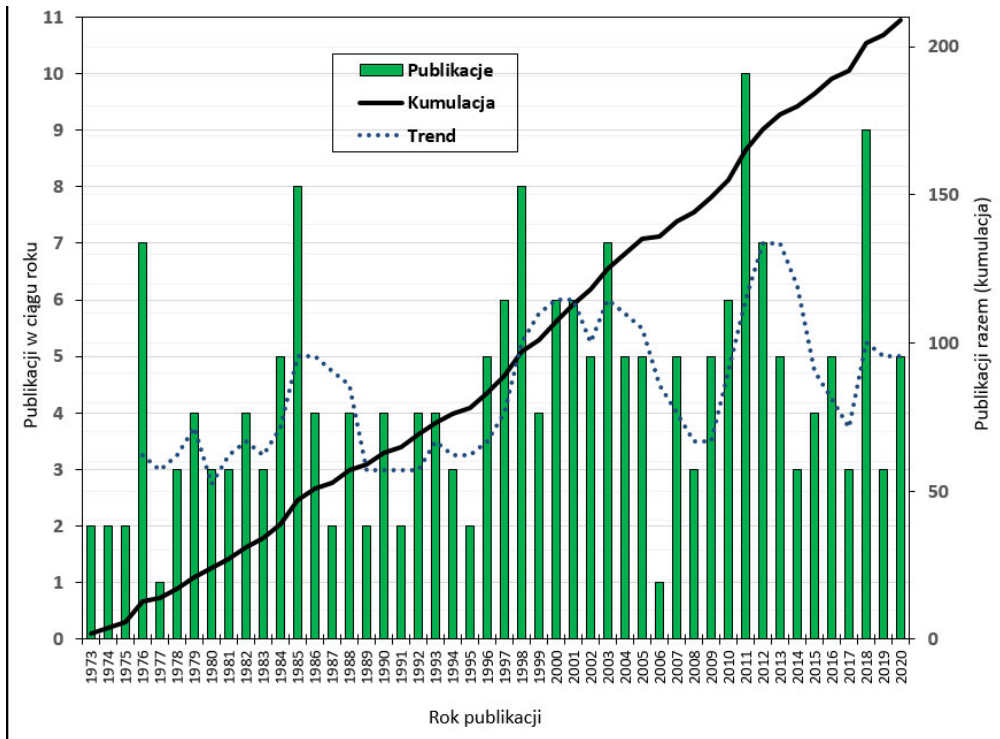
Dorobek naukowy Krzysztofa Woźniakowskiego jest imponujący i tematycznie zróżnicowany. Od debiutu w 1973 roku do grudnia 2020 roku Autor opublikował 209 tekstów, w tym 18 monografii i 144 oryginalnych artykułów i rozpraw naukowych oraz 47 haseł słownikowych, sprawozdań, recenzji i wypowiedzi popularnonaukowych. Zestawienie i analiza całego dorobku stanowiły niemałe wyzwanie, stąd zdecydowano się na pewną selekcję. W komplecie omówiono jedynie oryginalne publikacje naukowe (książki, artykuły, rozdziały), hasła słownikowe i recenzje. Pominęto natomiast drobne wypowiedzi publicystyczne, informacyjne i krytyczne.

Już na początku kariery Woźniakowski zainteresował się szeroko pojętą kulturą literacką i pozostał jej wierny przez kolejnych pięć dekad. Debiutował jako publicysta w 1973 roku na łamach „Życie Literackiego” drukując recenzję powieści Czesława Sowy Pawłowskiego pt. *Cesarz Miłowany...* (nr 20), a następnie artykuł popularnonaukowy pt. *Kilka słów o badaniach lewicowej prasy literackiej dwudziestolecia* (nr 45). Za debiut naukowy można uznać krótki szkic pt. *Obchody mickiewiczowskie w Wilnie w roku 1940* („Ruch Literacki” 1974, z. 5), a w szczególności obszerne studium monograficzne pt. „*Lewar*” 1933–1936 wydane rok później na łamach „Rocznika Komisji Historycznoliterackiej PAN” (1975, t. 13), dopełnione następnie rozprawą *Z problemów teoretycznych marksistowskiej krytyki literackiej lat trzydziestych (na materiale „Lewara”)* wydaną na łamach „Ruchu Literackiego” (1976, z. 1).

Tematyka kultury literackiej towarzyszyła Autorowi na kolejnych szczeblach awansu naukowego. Była zarówno głównym przedmiotem dysertacji doktorskiej pt. *Między literaturą a ideologią. Proza polska 1918–1939 wobec problematyki ruchu robotniczego* (UJ 1980, promotor prof. Marian Stępień), jak i kolejnych monografii: *Między ubezwłasnowolnieniem a opozycją. Związek Literatów Polskich w latach 1949–1959* (Kraków 1990) planowaną w przewodzie habilitacyjnym na UJ, wreszcie rozprawą habilitacyjną *W kręgu jawnego piśmiennictwa literackiego Generalnego Gubernatorstwa (1939–1945)* (Kraków 1997), dzięki której sfinalizował awans w 1998 roku na Wydziale Humanistycznym Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie (późniejszym Uniwersytecie Pedagogicznym).

Krzysztof Woźniakowski realizował się przede wszystkim jako badacz akademicki przechodząc kolejne szczeble kariery zawodowej, najpierw na UJ (1974–1990), następnie na Uniwersytecie Pedagogicznym (1991–2020), której zwieńczeniem był tytuł profesora nauk humanistycznych nadany w 2010 roku. Równolegle aktywnie działał w środowisku, m.in. jako członek Komisji Prasoznawczej PAN, której przewodniczył w latach 2008–2018 oraz członek redakcji i rad naukowych

kilku periodyków, m.in. „Rocznika Historii Prasy Polskiej”, „Zeszytów Prasoznawczych”, „Mediów i Medioznawstwa” i „Naukowego Przeglądu Dziennikarskiego”. Związek Autora z kulturą literacką uformowała również praktyka. W 1973–1975 wchodził w skład redakcji „Życia Literackiego”, aktywnie współpracował z Klubem Twórców i Działaczy Kultury „Kuznica” i ich pismem „Zdanie” oraz redakcjami kilku periodyków kulturalno-literackich, m.in. „Miesięcznikiem Literackim” (1984), „Kulturą” (1986), „Akcentem” (1990), „Gazetą Kulturalną” (2004–2005) czy „Forum Myśli Wolnej” (2011–2012).

Wykres 1
Publikacje naukowe Krzysztofa Woźniakowskiego (1973–2020)

Aktywność naukowa Woźniakowskiego rozciąga się na prawie pięć dekad, w którym to czasie publikował dużo i zdumiewająco systematycznie (wykres 1). Na przestrzeni całego badanego okresu drukował średnio po 3–6 artykułów rocznie, a w szczytowym roku 2010 — 11 prac. Szczegółowa analiza rozkładu nie wskazuje na najmniejszy choćby okres przestoju lub zmęczenia. O pracowitości Woźniakowskiego świadczy też tempo, w jakim publikował kolejne autorskie monografie. Począwszy od 1997 roku (monografia habilitacyjna), kolejne ukazywały się średnio co 2–5 lat, a okresowo nawet corocznie (1999, 2001, 2005, 2008, 2013, 2014, 2015, 2018).

Znaczącą część dorobku badawczego Woźniakowskiego (120 prac) ukazała się na łamach czasopism naukowych (tab. 1). Największa jego część przypada na „Rocznik Historii Prasy Polskiej” (21,7%), gdzie systematycznie publikował zarówno oryginalne artykuły badawcze (20), jak i recenzje (6). Spośród innych tytułów należy wskazać „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis” [dwie serie] (12,5%), „Zeszyty Prasoznawcze” (6,7%), „Przegląd Polonijny”, „Ruch Literacki” i „Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych PAN” (wszystkie po 5,8%), tudzież „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN” (4,2%). Pozostała część dorobku naukowego (37,5%) rozproszona była na łamach 13 innych periodyków naukowych, m.in. „Pamiętnika Teatralnego”, „Przeglądu Humanistycznego”, „Biuletynu Polonistycznego”, „Klio”, „Knihovna. Knihovnická revue”, „Kwartalnika Historii Prasy Polskiej” czy „Zeszytów Naukowych UJ”.

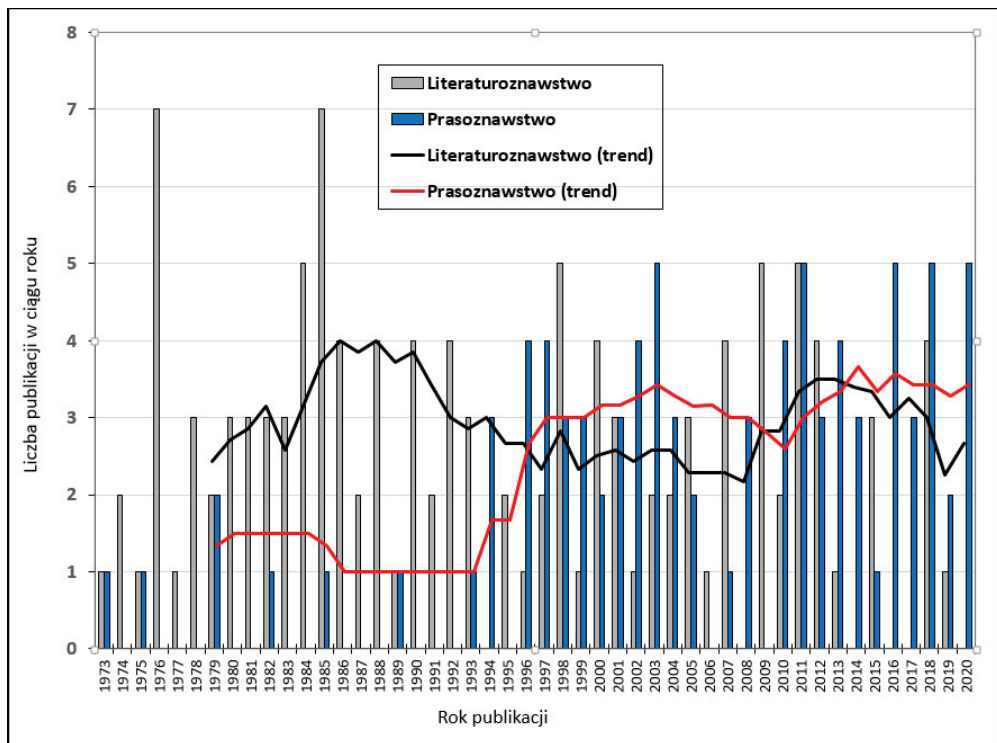
Tabela 1

Artykuły naukowe w czasopismach

Tytuł	Artykuły	Recenzje	Razem	%
Rocznik Historii Prasy Polskiej	20	6	26	21,7%
Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis	15	0	15	12,5%
Zeszyty Prasoznawcze	8	0	8	6,7%
Przegląd Polonijny	7	0	7	5,8%
Ruch Literacki	4	3	7	5,8%
Sprawozdania z Posiedzeń Komisji Naukowych PAN	7	0	7	5,8%
Rocznik Komisji Historycznoliterackiej	5	0	5	4,2%
Inne	38	7	45	37,5%
Razem	104	16	120	100,0%

Osobnym polem aktywność była działalność krytycznoliteracka i publicystyczna (25 większych prac). W różnych okresach Autor drukował szkice, recenzje i prace publicystyczne na łamach: „Zdania” (7), „Życia Literackiego” (5), „Gazety Kulturalnej” (3) oraz w szeregu innych, m.in. „Forum Myśli Wolnej”, „Akcencie”, „Kulturze” i „Miesięczniku Literackim”.

Publikacje naukowe Profesora Woźniakowskiego trudno analizować *en bloc*, uznano przeto, że wygodne ramy interpretacyjne tworzy układ oparty na dwu nurtach i jednocześnie warsztatach metodologicznych, które dominowały w jego dorobku (wykres 2). Pierwszym były tradycyjne badania literaturoznawcze skoncentrowane na analizie (lub syntezie) życia literackiego i twórczości literackiej, drugie zaś dotyczyły badań prasoznawczych (zwykle historii prasy). Oczywiście podział taki jest nieostry, bowiem w różnych publikacjach nurty te się wzajemnie

Wykres 2
Główne nurty badawcze — dynamika

przenikały — niemniej w dłuższym przedziale czasowym tworzą wygodne ramy interpretacyjne¹.

Pierwszy nurt w dorobku Woźniakowskiego, obejmujący badania literaturoznawcze [trend — linia czarna] dominował w jego badaniach od początku kariery aż do połowy lat 90. czyli czasu, gdy Autor rozpoczął prace nad rozprawą habilitacyjną *W kręgu jawnego piśmiennictwa literackiego Generalnego Gubernatorstwa (1939–1945)* (Kraków 1997). Od tego momentu badania *stricto* literaturoznawcze ustąpiły nieznacznie w sensie ilościowym tematyce prasoznawczej, choć — trzeba to wyraźnie podkreślić — stanowiły bardzo poważny odsetek publikacji. Z kolei drugi nurt badawczy [trend — linia czerwona] był obecny w dorobku Autora już od dnia debiutu, ale aż do połowy lat 90. lokował się w cieniu badań nad kulturą literacką. Uległ wszakże wyraźnemu wzmocnieniu po wydaniu monografii habilitacyjnej (1997) i jest z powodzeniem kontynuowany aż do współczesności. Statystyczny obraz obu nurtów ilustruje tabela 2, gdzie zestawiono wypracowany dorobek w rozbiciu na typy osią-

¹ Por. W.M. Kolasa, *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku): naukometyczna analiza dyscypliny 1945–2009*, Kraków 2013, s. 53–57.

nić. Jakkolwiek pod względem ilościowym prace z zakresu literaturoznawstwa wyraźnie dominują (121 — 57%), wszelako jeśli punktem odniesienia uczynimy autorskie monografie — ranking jest zgoła odmienny, gdyż książek prasoznawczych powstało ponad dwukrotnie więcej (9 wobec 4).

Tabela 2

Typy publikacji a dominująca tematyka

Typy publikacji	Literaturoznawstwo		Prasoznawstwo		Razem	
	N	%	N	%	N	%
Monografie autorskie	4	1,9%	9	4,3%	13	6,2%
Redakcje	2	1,0%	3	1,4%	5	2,4%
Artykuły w czasopismach	63	30,1%	57	27,3%	120	57,4%
Rozdziały	52	24,9%	19	9,1%	71	34,0%
Łącznie	121	57,9%	88	42,1%	209	100,0%

Pomimo dużego rozrzutu zainteresowań i stosowania kilku perspektyw badawczych tematykę badań podejmowanych przez Woźniakowskiego można zgrupować w kilka obszarów (pól badawczych). Wygodne ramy interpelacyjne tworzy klucz chronologiczny uzupełniony o kategorię „zagranica”, który można zastosować zarówno do literaturoznawstwa, jak i prasoznawstwa (tab. 3).

Tabela 3

Pola badawcze

Pole	Literaturoznawstwo		Prasoznawstwo		Razem	
Do 1918 roku	3	1,4%	18	8,6%	21	10,0%
Dwudziestolecie	24	11,5%	4	1,9%	28	13,4%
Wojna i okupacja	45	21,5%	36	17,2%	95	45,5%
PRL	19	9,1%	0	0%	19	9,1%
Zagranica/Polonia**	21	10,0%	14	6,7%	21	10,0%
Inne	9	4,3%	16	7,6%	25	12,0%
Razem	121	57,9%	88	42,1%	209	100,0%

Chronologicznie pierwszym obszarem zainteresowań literaturoznawczych Profesora było dwudziestolecie międzywojenne (24 prac, czyli 11,5% ogółu). Na dorobek wypracowany w tym zakresie złożyły się przede wszystkim obszernie studia nt. warszawskiego „Lewara” (1933–1936)² oraz kilka przyczynków, zaś ukoronowaniem stała się rozprawa doktorska pt. *Między literaturą a ideologią. Proza polska 1918–1939 wobec problematyki ruchu robotniczego* (UJ 1980) — która pozostała w maszynopisie³. Do tematyki tej wracał Autor wielokrotnie, by wskazać m.in. syntetyczny rozdział pt. *Dwie literatury* (w monografii M. Stępnia)⁴, liczne sylwetki czasopism i analizy twórczości. Ważnym dopełnieniem tego obszaru były hasła słownikowe (19), opracowane na potrzeby *Polskiego Słownika Biograficznego*. Warto wspomnieć, że Autor przygotował również obszerny tom źródeł nt. tzw. „zjazdu lwowskiego” w 1936 roku, którego edycję przerwały przemiany własnościowe wydawcy w 1990 roku⁵.

Kolejnym obszarem eksplorowanym przez Krzysztofa Woźniakowskiego były przemiany w środowisku literackim w okresie PRL (19 prac, 9,1%). Pierwszą publikacją z tego zakresu, nie licząc publicystyki, był artykuł o krakowskim środowisku pisarskim⁶, który zapoczątkował cały cykl studiów na temat Związku Literatów Polskich⁷. Swoistym ukoronowaniem badań była monografia pt. *Między ubezwłasnowolnieniem a opozycją. Związek Literatów Polskich w latach 1949–1959* (Kraków, Uniwersytet Jagielloński 1990), będąca w istocie bardzo skróconą wersją monografii złożonej do Wydawnictwa Literackiego, która nigdy się nie ukazała⁸.

² K. Woźniakowski, „Lewar” 1933–1936: zarys monograficzny, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN” t. 13 (1975), s. 161–188; tenże, *Z problemów teoretycznych marksistowskiej krytyki literackiej lat trzydziestych (na materiale „Lewara”)*, „Ruch Literacki” 1976, z. 1, s. 1–15.

³ Streszczenie: K. Woźniakowski, *Między ideologią a literaturą. Proza polska 1918–1939 wobec problematyki ruchu robotniczego*, „Biuletyn Polonistyczny” 1982, nr 1/2, s. 122–126.

⁴ M. Stępień, *Polska lewica literacka*, Warszawa 1985, s. 271–332.

⁵ K. Woźniakowski, *Zjazd Pracowników Kultury (Lwów, 16–17 V 1936). Materiały źródłowe*, red. naukowa, wybór, oprac. K. Woźniakowski [ok. 500 s. mszp.], „Książka i Wiedza”, umowa wydawnicza 51/81, tom złożony i przyjęty, umowa rozwiązana już w trakcie opracowywania wydawniczego w r. 1990.

⁶ K. Woźniakowski, *Dorobek krakowskiego środowiska pisarskiego w latach 1945–1974 (prezgląd)*, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN” t. 14 (1976), s. 169–193.

⁷ M.in.: K. Woźniakowski, *Działalność Związku Zawodowego Literatów Polskich (październik 1946–styczeń 1949)*, „Miesięcznik Literacki” 1984, nr 11/12, s. 112–131; tenże, *Początki działalności Związku Zawodowego Literatów Polskich po wyzwoleniu (sierpień 1944–wrzesień 1945)*, [w:] *Prace ofiarowane Henrykowi Markiewiczowi*, red. T. Weiss, Kraków 1984, s. 363–382; tenże, *Wśród trudności i konfliktów (działalność Związku Zawodowego Literatów Polskich od września 1945 do października 1946)*, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN” t. 21 (1984), s. 165–194; tenże, *Na ostrym zakręcie (Związek Literatów Polskich między styczniem 1949 a czerwcem 1950)*, „Rocznik Komisji Historycznoliterackiej PAN” t. 23 (1986), s. 177–207; tenże, *Związek Literatów Polskich w kręgu problemów czasopiśmiennictwa (lata 1944–1956)*, „Zeszyty Prasoznawcze” 1987, nr 4, s. 15–34; tenże, *Początki ruchu młodych pisarzy w latach 1944–1948*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1988, nr 6, s. 119–128 i in.

⁸ K. Woźniakowski, *Działalność Związku Literatów Polskich w latach 1944–1959* [26 ark. wyd.], Wydawnictwo Literackie, tom złożony i przyjęty, umowa wydawnicza 36/89, rozwiązana „z powodu trudności ekonomicznych edytora”.

Obok wskazanych wyżej obszarów Woźniakowski interesował się życiem kulturalnym Polaków za granicą (21 prac, 10%). Wśród opracowań z tego zakresu można wskazać cenne publikacje dotyczące Polonii: chińskiej (2)⁹, radzieckiej (5)¹⁰, białoruskiej (2)¹¹ i litewskiej (5)¹². Szczególnym zainteresowaniem Autora cieszył się ostatni obszar, któremu poświęcił także popularną monografię *Polska literatura Wileńszczyzny 1944–1984* (Wrocław 1985, seria „Nauka dla Wszystkich” nr 390) oraz antologię *Współczesna polska poezja Wileńszczyzny* (Warszawa 1986), którą opracował wraz z Jackiem Kajtochem.

Największym polem badawczym z obszaru literaturoznawstwa, na którym pracował Woźniakowski była literatura i kultura literacka okresu wojny i okupacji (41 prac, czyli 21,5% ogółu publikacji). Jakkolwiek pierwsze prace z tego zakresu opublikował w „Przeglądzie Polonijnym” już 1979 i 1991 roku¹³, systematyczny rozwój badań nastąpił po 1993 roku. Na obszerny dorobek w tym zakresie składają się opracowania nt. życia literackiego w trzech różnych obiegach: jawnym (13)¹⁴, konspiracyjnym (13)¹⁵ i uchodźczym (15)¹⁶ oraz studia syntetyczne (2)¹⁷. Warto dodać, że dwa z wyliczonych odcinków Autor podsumował w obszernych monogra-

⁹ K. Woźniakowski, *Polonia chińska w latach 1897–1949 i jej życie kulturalno-literackie*. Cz. 1–2, „Przegląd Polonijny” 1976, z. 1, s. 97–109; z. 2, s. 1–15.

¹⁰ K. Woźniakowski, *Współczesny polski teatr amatorski w ZSRR. Szkic informacyjny*, „Pamiętnik Teatralny” 1981, z. 1–2, s. 139–160; tenże, *Allan Porajewicz i jego wiersze (kartka z dziejów literatury polskiej w ZSRR)*, „Przegląd Polonijny” 1983, z. 2, s. 57–74; tenże, *Najnowsze tendencje rozwojowe życia literackiego i literatury Polonii radzieckiej (1985–1990)*, [w:] *Mniejszości polskie i Polonia w ZSRR*, red. H. Kubiak [i in.], Wrocław 1992, s. 207–219.

¹¹ K. Woźniakowski, *Polskie środowisko literackie Białoruskiej SRR w latach 1919–1989 (dzieje — dorobek — perspektywy)*, „Przegląd Polonijny” 1990, z. 3, s. 5–32.

¹² K. Woźniakowski, *O polskim piarstwie w Litewskiej SRR 1944–1984*, „Pismo Literacko-Artystyczne” 1984, nr 11, s. 19–43.

¹³ K. Woźniakowski, *Z polskiego życia literackiego i kulturalnego Wilna lat 1939–1941*, „Przegląd Polonijny” 1979, z. 2, s. 91–111; tenże, *Z działalności Pen Clubu Polskiego w Londynie w latach II wojny światowej*, „Przegląd Polonijny” 1991, z. 4, s. 103–116.

¹⁴ M.in. K. Woźniakowski, *Trzy wersje „Rozmów bawarskich” (epizod z dziejów jawnego piśmiennictwa literackiego GG)*, „Przegląd Humanistyczny” 1995, nr 6, s. 137–156; tenże, *Jawne piśmiennictwo Generalnego Gubernatorstwa (1939–1945) wobec tradycji literatury polskiej*, „Ruch Literacki” 1996, z. 1, s. 51–69; tenże, *Jawne polskie życie teatralne w okupowanym Krakowie 1939–1945*, „Pamiętnik Teatralny” 1997, z. 1–4, s. 410–459.

¹⁵ M.in. K. Woźniakowski, *„Listy” Aleksandry Mianowskiej (1945) — ostatni konspiracyjny tomik poetycki czasów okupacji hitlerowskiej*, [w:] *Kraków – Lwów. Książki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku*, t. 5, red. J. Jarowiecki, Kraków 2001, s. 185–195; tenże, *„O wolność” Tadeusza Ulewicza (1940) — pierwszy konspiracyjny zbiorek poetycki?* [w:] *Kraków – Lwów: książki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku*, t. 6, cz. 1, red. J. Jarowiecki, Kraków 2003, s. 143–153.

¹⁶ M.in.: K. Woźniakowski, *Instytut Polski w Budapeszcie: działalność kulturalno-oświatowa, naukowa i wydawnicza w latach 1939–1944*, „Annales Universitatis Paedagogicae Craoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” t. 7 (2009), s. 112–147.

¹⁷ M.in.: K. Woźniakowski, *Polska proza historyczna w kulturze literackiej lat 1939–1945*, [w:] *Powieść historyczna dawniej i dziś*, red. R. Stachura [i in.], Kraków 2007, s. 448–463; tenże, *O miejscu*

fiach: *Marginalia i obrzeża. Szkice o zapomnianych konspiracyjnych tomikach poetycznych lat 1939–1945* (Opole 2013) oraz *W kręgu życia kulturalnego polskiego wojennego uchodźstwa na Węgrzech 1939–1945. Studia i szkice* (Kraków 2018).

Prasoznawczy dorobek Krzysztofa Woźniakowskiego jest bardziej spolaryzowany. Dominują w nim: historia krajowej prasy okresu wojny i okupacji (36 prac, 17,2%), losy prasy uchodźczej (14 prac, 6,7%) oraz dzieje prasy polskiej do 1918 roku (18 prac, 8,6%).

Intensywnie prace na pierwszym z odcinków rozpoczął Autor niemal równoległe z badaniem życia literackiego okresu wojny i okupacji (czyli po 1993) i traktował je jako badania komplementarne. W zakresie badań prasy gadzinowej osiągnięcia wypracowane przez Woźniakowskiego są doprawdy imponujące, na przestrzeni dwóch dekad wydał bowiem: 17 sylwetek czasopism, 8 prac przekrojowych oraz 11 opracowań syntetycznych, w tym 6 obszernych monografii. W pierwszej grupie znalazły się monograficzne opracowania czołowych polskojęzycznych periodyków „gadzinowych” wydawanych przez okupanta zarówno na terenach Generalnego Gubernatorstwa, jak i na ziemiach wcielonych do Rzeszy, m.in. „Co miesiąc powieść” (1940–1944), „Ilustrowany Kurier Polski” (1939–1945), „Goniec Codzienny” (1941–1944), „7 Dni” (1940–1944), „Kolejowiec” (1943–1944), „Fala” (1940–1943), „Siew” (1940–1945), „Rolnik” (1941–1944), „Gazeta Ilustrowana” (1940–1945), „Pod stropem” (1943–1944), „Wiadomości Polskie” (1944–1945), „Signal” (1944–1945), „Służba Światowa” (1943–1944) czy „Kurier Częstochowski” (1939–1945)¹⁸. Wśród opracowań przekrojowych — m.in. studia na temat „gadzinowej” prasy z zakresu medycyny, farmacji i weterynarii oraz propagandowych pisemek antysemitycznych¹⁹. Największe osiągnięcia zanotował jednak Woźniakowski na niwie syntetycznej i dokumentacyjnej. Ukoronowaniem prac nad polskojęzyczną prasą wydawaną przez Niemców jest bowiem cykl pięciu cenionych monografii autorskich: *W kręgu jawnego piśmiennictwa literackiego Generalnego Gubernatorstwa (1939–1945)* (Kraków 1997 — 8 recenzji); *Prasa, kultura, wojna: studia z dziejów czasopiśmiennictwa, kultury literackiej i artystycznej lat 1939–1945* (Kraków 1999 — 3 recenzje); *Polskojęzyczna prasa gadzinowa w tzw. Starej Rzeszy (1939–1945)*

polskiej prozy historycznej w kulturze literackiej lat 1939–1945, „Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” t. 5 (2007), s. 37–68.

¹⁸ M.in.: K. Woźniakowski, *Gadzinowy miesięcznik beletrystyczny „Co miesiąc powieść” (1940–1944)*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1993, nr 2, s. 87–89; tenże, „7 Dni” (1940–1944). *Quasi-kulturalny gadzinowy tygodnik warszawski*, „Zeszyty Prasoznawcze” 1994, nr 1/2, s. 146–167; tenże, „Fala” (1940–1943). *Gadzinowy magazyn beletrystyczno-rozrywkowy*, „Zeszyty Prasoznawcze” 1996, nr 1/2, s. 117–130 i in.

¹⁹ M.in.: K. Woźniakowski, *Oficjalne polskojęzyczne periodyki Generalnego Gubernatorstwa z zakresu medycyny, farmacji i weterynarii (1940–1944)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2002, z. 2, s. 173–208; tenże, *Hitlerowskie antysemityczne wydawnictwa propagandowe w języku polskim w Generalnym Gubernatorstwie (1939–1945)*, [w:] *Holocaust lekcja historii. Zagłada Żydów w edukacji szkolnej*, red. J. Chrobaczyński i [in.], Kraków 2004, s. 34–46.

(Kraków 2001 — 3 recenzje) oraz *Prasa, kultura, wojna: studia z dziejów czasopiśmiennictwa, kultury literackiej i artystycznej lat 1939–1945*. Seria II (Kraków 2005), *Polskojęzyczna prasa gadzinowa czasów okupacji hitlerowskiej 1939–1945: studia i szkice zebrane* (Opole 2014); całość dopełnia *Bibliografia jawnych druków polskojęzycznych Generalnego Gubernatorstwa 1939–1945* (Kraków 2008), opracowana we współpracy z Barbarą Górą.

Odrębnym nurtem rozwijały się badania nad prasą uchodźczą, które Autor rozpoczął w roku 2008. Najpierw opublikował serię sylwetek (9)²⁰ i studiów przekrojowych (4)²¹, by po ośmiu latach zwieńczyć prace autorską monografią *Polskie czasopiśmiennictwo uchodźcze na Węgrzech 1939–1945* (Opole 2016). Warto dodać, że liczne wątki związane z tym odcinkiem badań uzupełnia wcześniej cytowana monografia literaturoznawcza *W kręgu życia kulturalnego polskiego wojennego uchodźstwa na Węgrzech 1939–1945. Studia i szkice* (Kraków 2018).

Chronologicznie najmłodszym odcinkiem badań prowadzonych przez Autora są dzieje polskiej prasy dziecięcej (do 1918 roku). Badania w tym zakresie zostały zapoczątkowane w 2013 roku i były realizowane w ramach zespołowego grantu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki. Indywidualny wkład Woźniakowskiego, który kierował całym przedsięwzięciem jest niebagatelny, gdyż obejmuje 18 publikacji, w tym dwa z trzech tomów obszernej syntezy: *Prasa dla dzieci i młodzieży 1824–1918*. T. 1: *Dzieje wydawnicze* (Kraków 2018, współautorzy Władysław M. Kolasa i Michał Rogoż) oraz *Prasa dla dzieci i młodzieży 1824–1918*. T. 2: *Zawartość, dodatki prasowe, prasa religijna* (Kraków 2018, współautorzy Sabina Kwiecień i Michał Rogoż).

Krótki z konieczności przegląd osiągnięć Krzysztofa Woźniakowskiego nie wyczerpuje wszystkich jego aktywności. Warto chociażby wspomnieć o antologii programów, manifestów i deklaracji literackich *Od „Czartaka” do „Nadskawia”* (Bielsko-Biała 1987), a także kilku tomach prasoznawczych prac zbiorowych, jak: *Literatura — prasa — biblioteka* (Kraków 1997, red. wspólny z J. Szockim), *Ilustrowany Kurier Codzienny: księga pamiątkowa w stulecie powstania dziennika i wydawnictwa 1910–1939* (Kraków 2010, red. wspólny z G. Wroną i P. Borowcem), a także *W kręgu „Mercuriusza Polskiego”*. *Studia i szkice w 350-lecie prasy polskiej* (Katowice 2012, red. wspólny z G. Wroną i T. Siernym). Przegląd nie obejmuje też wielu prac, które są w druku i tych, nad którymi Autor wciąż pracuje.

²⁰ M.in. K. Woźniakowski, *Początki polskiej uchodźczej prasy na Węgrzech: efemerydy z końca września i października 1939 roku*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2008, z. 1–2, s. 57–76; tenże, *Budapeszteńskie „Więści Polskie” (1939–1944): główny periodyk polskiego wojennego uchodźstwa na Węgrzech*. Cz. 1–3, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 2014, z. 1, s. 45–71; z. 2, s. 5–30; 2015, z. 1, s. 59–122.

²¹ M.in. K. Woźniakowski, *Przygody z cenzurą polskiej uchodźczej społeczności na Węgrzech (1939–1945)*, „Klio” 2011, nr 17 (2), s. 125–142.

Bibliografia

- Góra B., Woźniakowski K., *Bibliografia jawnych druków polskojęzycznych Generalnego Gubernatorstwa 1939–1945*, Kraków 2008.
- Kolasa W.M., *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku): naukometryczna analiza dyscypliny 1945–2009*, Kraków 2013.
- Kolasa W.M., Woźniakowski K., Rogoż M., *Prasa dla dzieci i młodzieży 1824–1918*. T. 1: *Dzieje wydawnicze*, Kraków 2018.
- Rogoż M., Woźniakowski K., Kwiecień S., *Prasa dla dzieci i młodzieży 1824–1918*. T. 2: *Zawartość. Dodatki prasowe. Prasa religijna*, Kraków 2018.
- Stępień M., *Polska lewica literacka*, Warszawa 1985.
- Tyszkiewicz B., *Krzysztof Woźniakowski*, [w:] *Polscy pisarze i badacze literatury przełomu XX i XXI wieku*, Pracownia Dokumentacji Literatury Współczesnej Instytutu Badań Literackich PAN 2020, <http://nplp.pl/artukul/krzysztof-wozniakowski/> [dostęp: 6.01.2021].
- Woźniakowski K., *Marginalia i obrzeża: szkice o zapomnianych konspiracyjnych tomikach poetyckich lat 1939–1945*, Opole 2013.
- Woźniakowski K., *Między ubezwłasnowolnieniem a opozycją: Związek Literatów Polskich w latach 1949–1959*, Kraków 1990.
- Woźniakowski K., *Polska literatura Wileńszczyzny 1944–1984*, Wrocław 1985.
- Woźniakowski K., *Polskie czasopiśmiennictwo uchodźcze na Węgrzech 1939–1945*, Opole 2016.
- Woźniakowski K., *Polskojęzyczna prasa gadzinowa czasów okupacji hitlerowskiej 1939–1945: studia i szkice zebrane*, Opole 2014.
- Woźniakowski K., *Polskojęzyczna prasa gadzinowa w tzw. Starej Rzeszy (1939–1945)*, Kraków 2001.
- Woźniakowski K., *Prasa, kultura, wojna: studia z dziejów czasopiśmiennictwa, kultury literackiej i artystycznej lat 1939–1945*, Kraków 1999.
- Woźniakowski K., *Prasa, kultura, wojna: studia z dziejów czasopiśmiennictwa, kultury literackiej i artystycznej lat 1939–1945*. Ser. 2, Kraków 2005.
- Woźniakowski K., *W kręgu jawnego piśmiennictwa literackiego Generalnego Gubernatorstwa (1939–1945)*, Kraków 1997.
- Woźniakowski K., *W kręgu życia kulturalnego polskiego wojennego uchodźstwa na Węgrzech 1939–1945. Studia i szkice*, Kraków 2018.